

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 394/2023-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu prerokoval oznámenie sudcu tretieho senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Petra Straku** o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1508/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1508/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 1508/2022 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Lálíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 20, čl. 30 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 17 dohovoru a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 1 Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 31 D 1/2021 z 29. marca 2022. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému, ktorý je v súlade s čl. II bodom 3.3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) členom tretieho senátu, ktorý pri predkladaní vecí do senátu sudcom spravodajcom Martinom Vernarským pracuje v zložení Robert Šorl – predseda senátu a Peter Straka a Martin Vernarský – členovia senátu.

2. Sudca ústavného súdu Peter Straka listom z 10. júla 2023 adresovaným predsedovi ústavného súdu oznámil v zmysle § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dôvody, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nestrannosti vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1508/2022, a to pre jeho pomer k členke disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu [REDAKOVANÉ], ktorý rozhodoval vo veci sťažovateľa. Členka disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu [REDAKOVANÉ], v súčasnosti pôsobí ako externá poradkyňa sudcu ústavného súdu Petra Straku.

3. Sudca Peter Straka uviedol, že uvedená skutočnosť môže vyvolávať pochybnosti o jeho objektívnej nezaujatosti, napriek tomu však zdôraznil, že sa vo veci subjektívne necíti byť proti sťažovateľovi zaujatý.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

4. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obvyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

8. Podľa čl. IV bodu 1 písm. d) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje štvrtý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.

9. Pokynom predsedu ústavného súdu z 12. júla 2023 bolo oznámenie sudcu Petra Straku pridelené štvrtému senátu ústavného súdu, ktorý ho v súlade s citovaným ustanovením rozvrhu práce prerokoval v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu a sudca spravodajca) a sudcovia Ladislav Dudiš a Libor Duľa (ďalej len „námietkový senát“).

10. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní dôvodov uvedených v oznámení sudcu tretieho senátu ústavného súdu Petra Straku vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1508/2022 dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcu Petra Straku z prejednávania a rozhodovania danej veci.

11. Ústavný súd pritom bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Peter Straka sám oznámil ústavnému súdu dôvody svojho vylúčenia v predmetnej veci a zároveň zdôraznil, že sa subjektívne zaujatým necíti. Súčasne však uviedol, že skutočnosti popísané v bode 2 tohto uznesenia môžu vyvolávať pochybnosti o jeho objektívnej nezaujatosti.

12. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že oznámené skutočnosti vzbudzujú objektívne pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Petra Straku so zreteľom na jeho pomer k veci. Skutočnosť, že [REDAKOVANÉ], ktorá bola členkou disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu, ktorý rozhodol vo veci sťažovateľa, je externou poradkyňou sudcu ústavného súdu Petra Straku, ktorý je členom tretieho senátu ústavného súdu, ktorý vec sťažovateľa vedenú pod sp. zn. Rvp 1508/2022 prejedná v konaní o ústavnej sťažnosti a vo veci rozhodne, je dostačujúca na vznik pochybnosti o jeho nezaujatosti v danej veci (m. m. IV. ÚS 336/2021, I. ÚS 211/2018).

13. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol podľa § 49 ods. 1 prvej vety v spojení s § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

14. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

15. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu